

Lyckad omålning

Det blänker

Efter nio säsonger är Roger Svenssons botten fortfarande i nyskick.

Foto: Kenneth Hammarström

Att båtar måste målas med giftfärg för att förhindra påväxt, det har varit ett axiom, en självklar sanning – nu alltmer ifrågasatt.

Ordförklaring: Med *grundfärg* avser vi här färg som används för att skydda skrovet mot rostbildning (stålbåtar) eller vatteninträning (trä- och plastbåtar). Med *bottenfärg* menar vi färg som ska förhindra beväxning.

Möte om bottenfärg

Söndagen den 22 februari åkte vi fyra SSS-are till Västerås efter inbjudan av ”Ren båtbottnen utan gift”, som är ett samarbete mellan Svenska Båtunionen, Naturskyddsföreningen, Sportfiskarna och Skärgårdsstiftelsen. Rubriken för träffen var: *6 sätt att slippa bottenmåla*.

Sätten som presenterades var:

- att förvara båten i *luft*, dvs. att dra upp den på land eller på trailer eller lyfta upp på båtlift,
- att stoppa havstulpaner genom att byta salt mot sött, dvs. köra in i *sötvatten* (vi är redan där!) ett par dagar,
- att låta båten ligga på en *skrovduk* på hamnplatsen,
- att utnyttja en anläggning med *borsttvätt*,
- att använda *ultraljudsändare* monterad inne i båten. Ska få skrovet att vibrera så, att organismer har svårt att fästa.
- att *skrubba* för hand (verktyget Scrubbis visades).

Man ifrågasätter alltså inte bara behovet av giftfärg, utan av bottenfärg över huvud taget. I huvudsak innebär metoderna, att man ersätter kemiskt baserad bekämpning med mekanisk.

Färglöst i SSS

Efter en rundvandring på vårt slipområde kan man konstatera, att den i särklass renaste båtbottnen där finns på en Dehler 29. Ägare är familjen Svensson, och båten är den första du ser när du passerar in förbi bommen till området. Så här berättar Roger:

- Båten är nio år gammal och vi har aldrig målat botten. Den har alltså fått behålla gelcoaten som yta. Fenköl och roder är målade med grundfärg (epoxi), och där har vi giftfri bottenfärg.
- Ett par gånger under sommaren slår vi ett spännband under botten och drar omväxlande i varsin ände medan vi rör oss längs båten. På det sättet skrubbar vi bort slemmet som bildats. Detta tar ca 15 minuter. Jag kompletterar med att också skrubba botten med en däckborste med en fender fastsatt för att få lyftkraft.

forts. nästa sida

- Vi brukar vara ute i skärgården i 2 – 3 veckor. Då snorklar jag och tvättar av lite. Vid upptagningen högtryckstvättar, polerar och vaxar jag botten. Inför sjösättningen räcker det sedan att bara spola av båten.

Bland oss fyra undertecknare finns Kenneth:

”Jag har inte bottenmålat min Maxi 77:a på ca 10 år. Skrubbar bort algslippet i samband med bad ett par gånger under sommaren och högtryckstvättar vid upptagningen. Någon fläck med missad beväxning som sedan ev. finns kvar tvättas enkelt bort med borste på våren, då jag också småbättrar på järnkölen som är (grund)målad med tjärepxi. Heureka har väl inte klubbens snyggaste underrede när hon släpas iväg för sjösättning, men med vetskapen att inte ha belastat miljön onödigt står jag ut med att skämmas i 400 meter. Ska prova Rogers metod med borste och fender i sommar.”

Spolplatta

Havs- och vattenmyndigheten (HVM) har arbetat fram *riktlinjer för bottenvättning av fritidsbåtar*. Dessa är dock inte bindande. För tvätt av båtbottnar med giftfärg förordar HVM tvätt på spolplatta med avancerad rening, medan man för giftfria bottnar rekommenderar platta utan reningsanordning, men utrustad med en grovrensränna.

Inom SSS har diskussionen om spolplatta med den avancerade reningen pågått en tid, och Leif och Bengt har projekterat resp. arbetat med de ekonomiska förutsättningarna. Arbetet ledde fram till att en ansökan om bidrag för anläggandet kunde lämnas in till länsstyrelsen. Den beräknade kostnaden för en sådan platta uppgår till 420 000 kr, varav bidrag ges på halva beloppet. Leif har också funnit en lämplig leverantör, som bjöds in att informera medlemmarna i vår klubbstuga den 11 mars.

Mötet i Västerås i februari fick oss emellertid att fundera över om en spolplatta ska anses självklar. Om vi tänker tanken, att vi i klubben helt slutar att använda bottenfärg på våra båtar, då är beväxningen som tvättas bort vid upptagningen i princip *helt organisk*, och i farlighet alltså jämförbar med löven som om hösten faller över slipområdet från omgivande träd.

Vid mötet om spolplatta på Båtudden 11 mars informerade det inbjudna företaget om sin produkt och avtackades sedan. Därefter berättade vi som varit i Västerås om detta möte, varefter en diskussion mellan de 35 närvarande medlemmarna vidtog. Det visade sig i denna, att flera faktiskt redan hade slutat bottenmåla. Vi tolkar mötesatmosfären som positiv och öppen för experimentet, att inför denna sommar inte bottenmåla. Erfarenheten från detta borde vara oss till hjälp inför beslutet om spolplatta.

Efter information beslöt styrelsen i måndags (23/3) att avvakta med spolplatta och även att återta klubbens ansökan om bidrag. Möjligheten att söka sådant kvarstår nämligen även nästa år.

FÄRGLÖST ger den minsta miljöbelastningen, och sannolikt även minsta arbetsinsatsen. Om vi i SSS skulle bestämma oss för att gå i den riktningen, då ser vi ändå anledningar att skynda långsamt. Nämnda experiment kan vara ett försiktigt första steg på den färden och bör ge oss erfarenheter att bygga på.

DET GÅR INTE!

Gamle industriledaren (Elektrolux) Hans Werthén lär på sin tid ha uttryckt, att i grunden vid allt förändringsarbete ligger de två uppfattningarna: ”Det går inte!” och ”Så här har vi aldrig gjort förut!”

Roger har med sin Dehler 29:a övertygande visat att det faktiskt går, även om vi inte har gjort så förut.

*Kenneth Hammarström, Bengt Löfgren,
Leif Pettersson och Bo Rylander*